

שיל"ת

קונטרס

דפי יד שנו

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו
בלימוד בצוותא על ידי

הר"ד זלמן חיים הומינר הי"ו
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

יוצא לאור ע"י

ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גליון 8 שנה ב' פרשת בשלח חודש שבט שנת ה' תשפ"ב לפ"ק
מגילה כו. - לב.

**קוראים המעוניינים להצטרף לרשימת תפוצה במייל
ניתן לפנות לכתובת המייל
sh0533132203@gmail.com**

להנצחות וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות
להר"ר זלמן חיים הומינר בפל" 053-3132203

נ.ב. הביאורים וההערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות
ולכן נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב
לכתובת מייל הנ"ל.

פרנס השבוע

מקום זה יכול להיות שלך!!!

להנצחת יקירך או לזכות מי ממכריך פנה עוד
היום להרב זלמן היים הומינר במספר

0533132203

או למייל SH0533132203@gmail.com

מה בגליון?

- מה שאמר רב אחי שאת בית הכנסת של מתא מחסיא יכול הוא למוכרו ולכבדו באיס, דא"כ למה בית הכנסת של כרכים אסור למכור, הרי גם אם אפשר לומר לכבד אנשי העיר ובצבילם באו? (הערה קמ"ט)
- מה שזכה בנימין להיות אוספיזכן לשכינה בזכות שהלטער על המזבח לבולעה, קשה דהרי קיבל ההיכל וקודש הקדשים קודם שהלטער על המזבח? (הערה קנ"א)
- למאן דשרי במתנה להוציא בית הכנסת לחולין על סמך ההנאה שהיה להם ממנו קשה, דהרי אפשר שהיה כאן הנאת חולין ולא להנאה לבית הכנסת, ואיך יחול על זה קדושת בית הכנסת? (הערה קנ"ה)
- מה האיבעיא אם מותר למכור ס"ת ישן לקנות בו חדש, הרי בהדיא אמרנו לעיל שבית הכנסת ישן מותר לסתור בצביל בית הכנסת חדש אם הוא בנוי, וא"כ ה"ה כאן שהס"ת החדש מונח לפנינו ומאי שנא? (הערה קנ"ז)
- מה הקשו רבנן על ר"מ א"כ מעיר גדולה לעיר קטנה גם יהא אסור, הרי אפשר דבאמת כך סבר ר"מ, וא"כ לא יקשה עליו מידי דבאמת אין חילוק ביניהם ובשניהם אסור? (הערה קנ"ט)

- מה שהקפיד רב על רב הונא שלא אמר וכן למר, קשה לאפשר דווקא לרב הונא התקיימה הזכרה שהיה לה לחול על המלאה שמשכן חגורו, אבל לרב שלא היה לו זכות זו מניין לו שהיתה מתקיימת, וא"כ למה הקפיד על רב הונא? (הערה ק"ס)
- למה תיראו רב אדא ורב אחי סיבת כניסתם לבי כנישתא, הרי בהדיא אמר רבא משום ריב"ל דמותר לרבנן להשתמש בבי כנישתא ללרכיהם, וא"מותר להם ליכנס בשביל המיטרא? (הערה קס"ד)
- מה שאמרו שללוות ת"ח בעינן לבטל ת"ת עד שיהא שם כל נורכו דהיינו שיתא אלפי גברי ושיתא אלפי שיפורי, איך אפשר להשוות כל הת"ח, וכי כולם למדו בשוה וכדומה, הרי ודאי יש לדיק יותר ולדיק פחות? (הערה קס"ו)
- בתוד"ה במנחה קורין בעריות יש להוסיף טעם לזה, שהיות ובנות ירושלים יולאות וחולות בכרמים ואומרות בחור שא עיניך, לכך יש להזכירם ולהזכירם מעריות. (הערה ק"פ)
- בהא דתיראו דעלרת נמי ראש השנה לפירות האילון, קשה דהא בהדיא כתיב דבשבו ראש השנה לאילון, ובעלרת רק דניס בה, וא"כ איך שייך לומר בה תכלה 'שנה'? (הערה קפ"ב)

דף כו ע"א

קמח. במשנה אבל אם מכרו תורה לא יקחו ספרים ספרים לא יקחו מטפחות וכו'. צריך ביאור למאי מנתה המשנה כל האופנים פעם נוספת, היה לו לתנא לומר בכלליות אבל להוריד אין מורידין, ומה חידוש יש בזה שמנתה כולם, וצ"ע.

קמט. בגמ' אמר רב אשי האי בי כנישתא דמתא מחסיא אע"ג דמעלמא אתו לה כיון דאדעתא דידי קאתו אי בעינא מזבנינא לה. היינו דהיות ולכבודו ובשבילו הם באים יכול רב אשי למוכרו. אבל קשה דא"כ מאי שנא בית הכנסת של כרכים דלא מצו מזבנינא לה, הרי גם שם אפשר לומר דכל אלו שבאים לעיר באים בשביל בני העיר או לכבודם, וממילא יהיו מותרים בני העיר למוכרו כרב אשי. ועיין בתוד"ה כיון דמעלמא דביאר ב' פירושים בהא דרב אשי, או משום דרוב בני אדם רגילים ללכת לשם

נעשה חמור קדושת ביהכ"נ זו משל כפרים, או משום דרבים אלו השתתפו בבנינו של ביהכ"נ ולכך אין זה רק של בני העיר, ולפי זה יש לומר דלביאור השני ניהא מה דלרב אשי מותר, כיון דמה ששלמו רבים לבנינו על דעתו של רב אשי שלמו, וממילא מותר לו למוכרה, ומשא"כ בכרכים מה שאלו מבחיץ שלמו לא בשביל בני העיר שלמו, אלא לטובת עצמם שלמו, אבל לביאור הראשון של תוס' קשה דהא בשניהם יש לומר דלכבוד ובשביל בני העיר באו כמו שלכבוד רב אשי באו, וצ"ע.

קנ. בגמ' ואין ירושלים מיטמא בנגעים אמר ר' יהודה אני לא שמעתי אלא מקום מקדש בלבד וכו' במאי קמיפלגי ת"ק סבר לא נתחלקה ירושלים לשבטים וכו'. צריך ביאור דאם ר' יהודה סבר דנתחלקה ירושלים לשבטים ולכך ירושלים מיטמא בנגעים, למה במקום מקדש

עצמו אינו מיטמא בנגעים, הרי לקמן אמרו דלר' יהודה גם מקום מקדש עצמו נתחלקה לשבטים, ולמה אינה נקראת מקום אחוזתכם לטמאות בנגעים כירושלים. ועיין ברש"י ד"ה אלא מקום מקדש דביאר דמקום הבית נתמעט בפסוק מיוחד, דכתיב ובא אשר לו הבית ומשא"כ ביהמ"ק של קודש הוא, ולכך אפי' שאחוזתכם נאמר בה, מ"מ אשר לו הבית לא נאמר בה, ולכך אינה מיטמאה בנגעים.

קנא. בגמ' והיה בנימין הצדיק מצטער עליה בכל יום לבולעה שנאמר חופף עליו כל היום לפיכך זכה ונעשה אושפיזכן לשכינה. צריך ביאור דאם קדש הקדשים וההיכל בשטחו היו, למה היה מצטער שגם המזבח יהא כולו בשטחו, וכי לא היה יכול לתת קצת ליהודה גם משהו בחלקו. וגם למה בזה נעשה אושפיזכן לשכינה, וכי משום שלא רצה לתת ליהודה צריך לקבל שכר על כך. ויש לומר שמרוב תשוקתו לשכינה

רצה בה ולכך לא חשב לתת ליהודה, ועל תשוקתו זכה ונעשה אושפיזכן לשכינה. אבל קשה איך בשביל שרצה לספח המזבח לחלקו זכה ונעשה אושפיזכן לשכינה, הרי המעשה שהצטער על המזבח שאינה בחלקו היה אחר שכבר קיבל קדש הקדשים וההיכל לשטחו, ואיך אפשר לתלות דבר שהיה שנעשה אושפיזכן לשכינה בדבר שעדיין לא היה והוא הצער על המזבח. ואין לומר שהיות וברוח הקודש ידע שהמזבח לא יהא בחלקו והצטער על כך לכך זכה אח"כ שקודש הקדשים יהא בחלקו, דהרי גם מה שקודש הקדשים יהא בחלקו ידע באותו רוח הקודש דהרי לכך רק על המזבח הצטער, כיון שראה ברוח"ק שקודש הקדשים כן יהא בחלקו, וא"כ הדרא קושיא לדוכתא איך תלינן השכר במה שהיה רק אח"כ, דהרי ידע על קודש הקדשים קודם שהצטער על המזבח. ויש לומר דאפי' שידע שההיכל וקודש הקדשים קודם,

מ"מ כיון דהמעשה עצמו היה רק אח"כ, ממילא שייך לומר דקיבל היכל וקודש הקדשים בזכות שהצטער על המזבח.

קנב. בגמ' אמר רבא לא שנו אלא שלא מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אבל מכרו וכו' אפי' למישתא ביה שיכרא שפיר דמי. צריך ביאור איך יכולים שבעה טובי העיר להפקיע הקדושה בלא שום חליפין, דלכך מותר לקנות בדמיו אפי' שיכר כדי לשתות, דהיכן מצינו קדושה המתבטלת בלא שום חליפין. ואולי הכוח של ז' טובי העיר הוא שהוא כעין תנאי שהתנו הקהל שז' טובי העיר יכולים למכור בית הכנסת בלא שום דין, ולכך קדושתו פוקע שהרי לכך נעשה בקדושתו בתחילה.

דף כו ע"ב

קנב. בגמ' רמי בר אבא הוה קא בני בי כנישתא הוה ההיא כנישתא עתיקא הוה בעי למיסתריה ולא תווי ליבני וכשורי מינה. היינו דכל הספק היה בדרב

הסדא אם דווקא משום פשיעותא אסור לסתור הישן, דאולי לא יבנה החדש, ומשא"כ כאן מותר דמיד בונה החדש, או דילמא רק כשבנה החדש מותר לסתור הישן. ולכאורה קשה מה כלל ההו"א לסתור הישן בשביל החדש, הרי במשנה בהדיא אמרו דבעינן להעלות בקודש, ולמה יהא מותר לבנות באותם לבנים בית הכנסת ששזה בקדושתו למה שהיה כאן. ועיין בריטב"א דתירץ שהחויב להעלות בקדושה היא רק כשמבטל הקדושה הקודמת, וכגון שמוכר הדבר והקדושה חל על הדמים, אבל כאן דמזה עצמו בונה החדש לא ביטל כלום מקדושה הקודמת, אלא רק מעבירו לחדש, ולכך אין צורך להעלות קדושתו.

קנב. בגמ' ואפי' למ"ד הזמנה מילתא

היא הני מילי כגון האורג בגד למת אבל הכא כטווי לאריג דמי וליכא למאן דאמר. צריך ביאור מה הדמיון של הלבנים שעדיין לא בנה לטווי לאריג, הרי שם גם בעינן לטוות וגם

לארוג וגם להלביש, ולכך ניהא דליכא דמאן דאמר דהזמנה היא, אבל הכא רק לבנות ממנו הבניין הוא חסר, דברגע שבונהו בבניין כבר נעשה ראוי לבית הכנסת וחל עליו קדושתו, ולמה לא יהא הזמנה זו מילתא, וצ"ע.

קנה. בגמ' מתנה פליגי בה רב אחא ורבינא וכו' ומאן דשרי אי לאו דהוה ליה הנאה מיניה לא הוה יחיב ליה הדר הוה ליה מתנה כזביני. היינו דהיות וכזביני הוא לכך חל בה הקדושה ויוצאת לחולין. אבל לכאורה קשה דהא ההנאה שהיה להם מיניה אפשר דהוא היה הנאת חולין ולא הנאה לבית הכנסת, וא"כ איך חל על זה הקדושה של בית הכנסת. וגם לכאורה כבר אין ההנאה בעולם ואיך יחול הקדושה למפרע על דבר שכבר אינו בעולם. ועיין בראשונים שיש שביארו דאם הנתנה היא ע"י מכר, אפי' דכאן אין היכן שיחול קדושת בית הכנסת, מ"מ כבר תיקנו שכל מכר אפשר למכור, וכך הדין כאן שכזביני הוא. אבל צריך ביאור איך

ובאיזה אופן נעשה הדבר אם אין היכן שיהא חל הקדושה, וכמה יתבטל, וצ"ע.

קנו. בגמ' ואלו הן תשמישי מצוה סוכה לולב שופר וציצית ואלו הן תשמישי קדושה דלופקמי ספרים תפילין ומזוזות וכו'. צרך ביאור מה החילוק בין דברים אלו לאלו, למה שופר וציצית אין בהם קדושה ומשא"כ תיק של ס"ת וכדומה יש בהם קדושה. והביאור הוא דדבר העשוי למצוה אין בו קדושה אחר ההשתמשות, ורק דבר הכתוב בו אותיות התורה קדושה יש בו, דהקדושה מכוח אותיות התורה הוא, ולכך גם תשמישיו דין קדושה יש בהם, אבל בשופר ולולב אין אותיות התורה ולכך אין בהם דין קדושה.

דף כז ע"א

קנו. בגמ' איבעיא להו מהו למכור ס"ת ישן ליקח בו חדש כיון דלא מעלי ליה אסור או דלמא וכו'. צריך ביאור מה כלל

ההו"א לומר דאסור למכור הישן כדי ליקח בו החדש, הרי לעיל (כו:) אמרנו דבבית הכנסת ישן לבנות בו חדש מותר אם כבר בנה החדש, ולמה כאן בס"ת שבזה עצמו קונה החדש יש צד לאסור. ואולי החילוק הוא דכאן בס"ת הוא צריך למכור הס"ת הקודם בדמים, ורק באותם דמים הוא קונה החדש, וממילא יש כאן מעשה חליפין, ובמעשה חליפין מותר לעשות רק לעלווי, אבל שם בבית הכנסת יכול להשתמש בלבנים עצמם להשלמת הבית הכנסת החדש, וממילא אין כאן מעשה חליפין, אלא הוא נשאר בקדושתו כמו קודם, ולכך מותר.

קנה. בגמ' ת"ש מניחין ספר תורה על גבי תורה ותורה על גבי חומשין וכו'. היינו דמשם חזינן דס"ת על תורה ששוים בקדושתם מותרים להניחם זה על זה, וממילא הוא הדין כאן יש ללמוד למכירה שבשוים בקדושתם מותר. אבל צריך ביאור מה הראיה לזה כלל, דהרי אמרנו לעיל דכל האיבעיא

הוא משום שיש כאן מעשה חליפין שמוכר הישן ובדמיו קונה החדש, ובמעשה חליפין אמרו במשנה דבעינן להעלות בקדש, וא"כ מה הראיה כלל מלהניח זה ע"ג זה, דודאי אין שום סיבה שבעולם שלא יוכלו להניחם, דהרי הם שווים בקדושתם, ואין עניין בכל רגע להעלות בקדש אלא רק כשעושה מעשה חליפין. וצריך לומר דזה היה ההו"א דאם בעינן להעלות בקדש בכל דבר בעינן לעשות כן, ומזה דאין מקפידים בהנחה, א"כ אולי הוא הדין במכירה אין מקפידין, ודי כששוים בקדושתם למכור בדמי הישן את החדש.

דף כז ע"ב

קנט. בגמ' שפיר קאמרי ליה רבנן לר' מאיר ור"מ מעיר גדולה לעיר קטנה מעיקרא קדישא וכו'. היינו דבהו"א היה קשה מה החילוק מרבים ליחיד או מעיר גדולה לעיר קטנה, דהרי בשניהם יש כאן פחיתות של קדושה, ולמה יהא חילוק

ביניהם, אבל עכשיו תירצה הגמ' דבאמת מה שלר"מ מרבים ליחיד אסור, הוא לא משום פחיתות קדושה, אלא משום דמבטל בזה הקדושה לגמרי, דביחיד אין אומרים שם דברי קדושה, ולכך אסור, ומשא"כ מעיר גדולה לקטנה אין כאן ביטול אלא מיעוט קדושה וזה כן מותר. רק דצריך ביאור מה היה הקושיא של רבנן על ר"מ כלל, הרי אפשר שבאמת לר"מ גם מעיר גדולה לעיר קטנה אסור, ומה שאמר רק על מרבים ליחיד דוגמא אמר וה"ה בזה, וא"כ לא יקשה עליו כלל, דבאמת אין חילוק ביניהם. ויש לומר דאם היה ר"מ סובר דה"ה גם מעיר גדולה לעיר קטנה דאסור, היה עליו לומר חידושו בזה, כיון שיש בו חידוש גדול יותר שאפי' מרבים מעטים לרבים הרבה אסור, ומזה שאמר חידושו על מרבים ליחוד, משמע דדווקא שם הדין כן, ומשא"כ מעיר גדולה לקטנה כן מותר, וא"כ לכך קשה מאי שנא.

קס. בגמ' שמע רב ואיקפד אמר מאי טעמא לא אמרת לי כי ברכתך וכן למר. היינו דהיות ואפשר דהיה אז שעת רצון, למה לא ברכת גם אותי. וצריך ביאור מה הקפידא שייכי כאן כלל, וכי מניין לו לרב הונא דשעת רצון היה דלכך יאמר וכן למר, הרי רק עכשיו נתברר למפרע דשעת רצון היה. ואולי יש לומר דהיות ונתקיימה הברכה משמע דרב הונא האמין בה, ולכך נתקיימה, דבלא שהיה מאמין רב הונא בברכה אולי לא היתה מתקיימת, וממילא אם האמין בה אז משמע דחשב ששעת רצון הוא ולכך האמין, וא"כ שחשב שעת רצון הוא למה לא בירך גם את רב וכן למר, ולכך הקפיד רב. אבל צריך ביאור דהרי אפשר דמה שהיה שעת רצון לרב הונא שנתקיימה בו ברכת רב, היה משום מעשה המצוה שעשה שמשכן את חגורו בשביל קידוש, ולכך היה לברכה על מה לחול ונתקיימה, אבל רב שלא היה בו מעשה מצוה זו, מניין לו שגם אצלו

היה חל הברכה כמו אצל רב הונא, וממילא למה הקפיד עליו שלא אמר וכן למר. ואולי כיון שהיה לו לרב הונא זכות מצוה זו דלכך היה לו שעת רצון, ממילא היה לו גם כח לברך אחרים בזכות מצוה זו ולהשפיע על סביבותיו כן, ולכך הקפיד עליו רב שלא השפיע עליו מזכות המצוה שעשה.

דף כח ע"א

קפא. בגמ' ואמר ר' יצחק כל האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאילו אוכל טבלים ולית הלכתא בזותיה. לכאורה צריך ביאור דלמה יהא חילוק בדין בין בהמה שלא הורמו מתנותיה לתרומות ומעשרות, דלמה רק לר' יצחק הוה כאוכל טבלים ואילו אנן לית הלכתא כוותיה. ועיין בטורי אבן (ד"ה ולא) שביאר, דבבהמה אפי' שלא הורמו מתנותיה, מ"מ אינה חמורה כ"כ כתרומות ומעשרות שלא הופרשו, והוא משום שמתנותיה ניכרים ואין חשש שיבוא לאוכלה, ולכך אפי' לר'

יצחק עצמו אין בזה איסור טבל ממש, ומה שאסר הוא משום דגזרינן אטו טבלים, ומשא"כ לרבנן שחלקו עליו סברו דהיות ואין בזה חשש שיבוא לאוכלה אין לגזור בה כלל, ולכך לית הלכתא כוותיה.

קסב. בגמ' דאמר רבא כל המעביר

על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו שנאמר נושא עון ועובר על פשע וכו'. היינו שעון הוא במזיד רק שלא מתכוון למרוד, ומשא"כ פשע הוא גם במזיד וגם במתכוון למרוד. וצריך ביאור דבלימוד של רבא כתיב שמעבירין על פשעיו דאפי' שנתכוון למרוד, ואילו בלימוד של הפסוק עצמו למידים רק על עון שנושאים לו ולא על פשעיו. ועוד קשה למה באמת רק למי שהוא עובר על פשע נושא עון, הרי מידה כנגד מידה בעינן, ואם האדם עובר אפי' על פשע שמתכוונים למרוד בו, למה לא יעביר לו הקב"ה גם על פשעיו, וא"כ למה כתיב נושא עון ולא נושא פשע. ועיין בהגהות הגר"א דבאמת גרם למי עובר

על פשע למי שנושא עון, ולפי גירסתו ניהא, דבאמת רבא אמר שמעבירין כל פשעיו כהדרש בפסוק, וגם ניהא שמרובה מידת הקב"ה ממידת בשר ודם, שאפי' שהאדם נושא רק עון ובלא שמרדו בו, מ"מ הקב"ה מעביר אפי' פשעים דהיינו במרידה.

קסג. בגמ' דאמר ר' יוחנן אסור להסתכל וכו' שנאמר לולי פני יהושפט מלך יהודה אני נושא אם אביט אליך ואם אראך. מדברי הפסוק משמע שרק ליהורם לבד לא היה הולך אלישא משום רשעותו, אבל עכשיו שהלך בשביל יהושפט גם ליהורם הלך וכן הביט בו. וא"כ קשה דמשמע מכאן דאין איסור בדבר להסתכל בפני רשע, ורק לכתחילה לא היה מביט בו, ואיך למד מכך ר' יוחנן דאיסור יש בדבר, וצ"ע.

דף כח ע"ב

קסד. בגמ' אמרי האי דעיילינן לבי כנישתא לאו משום מיטרא

אלא משום דשמעתא בעי צילותא כיומא דאסתנא. לכאורה קשה למאי היה להם להצטדק ולתרץ סיבת כניסתם לבי כנישתא דבשביל שמעתא נכנסו, הרי לעיל אמר רבא עצמו משום ריב"ל דלרבנן ותלמידיהם מותר להשתמש בבי כנישתא, דבי רבנן הוא. ועיין בראשונים שנחלקו בדברי ריב"ל אם דווקא בבית המדרש איירי דשם מקום לימודם, או דהוא הדין בבית הכנסת דמותרים, דהר"ן כתב דרק בבית המדרש מותרים, וממילא לשיטתו מתורץ דכאן תירצו כניסתם לבית הכנסת, דבבית הכנסת באמת אסורים ליכנס להשתמשותם, אבל עיין במאירי דסבר דגם בבית הכנסת מותרים להשתמש, ומביא ראיה לדבריו דרבא שם עולה על דברי המשנה דמיירי בבית הכנסת, וא"כ עדיין קשה למה כאן תירצו רבינא ורב אדא כניסתם לבית הכנסת. וצריך לומר דבאמת גם הם סברו דמותרים מדינא ליכנס

להשתמשותם, רק דהחמירו על עצמם שלא ליכנס להשתמשותם, ולכך ביארו מעשיהם שבשביל שמעתא נכנסו שמה.

קפה. בגמ' א"ל ניהא לי דאשמעינן למר אי הכי גמור מיני הא מלתא דאמר ר' זירא בנות ישראל הן החמירו על עצמן וכו'. היינו שאמר לו ר"ל שאם אינו תלמידו אסור לו להשתמש בו, וכמו שכתב הרמב"ם בפ"י המשניות דאשתמש ב'תגא' חלף, שתגא ר"ת תלמיד גברא אחרנא, ולכך אמר לו אותו תלמיד שהוא רוצה לשמוע ממנו דבר הלכה וממילא יהא בכך תלמידו. אבל קשה למה לימדו ר"ל דווקא דין זה של ר' זירא. ואולי לאו דווקא הוא וצ"ע בזה.

דף כט ע"א

קפו. בגמ' וכמה כל צורכו אמר רב שמואל וכו' תריסר אלפי גברי ושיתא אלפי שיפורי. צריך ביאור מה העניין של מספר זה לצורכו, דמה יש במספר זה

דווקא, ועוד איך אפשר לומר מספר לכל אחד בשוה, וכי לכל אחד צורכו בשוה לכולם, וכי אין אדם שהוא ת"ח יותר או צדיק יותר שצורכו גדול משאר אינשי. ועוד צריך ביאור מה יהא הדין בשיש שם תריסר אלפי גברי ואין שם שיתא אלפי שיפורי, ומיירי שלאותו אדם גם אין שופר, אם צריך לבטל ת"ת בשביל זה כיון שעדיין אין שם כל צורכו, או שהיות והוא אינו יכול להשלים צורכו, דהרי אין לו שופר, וממילא לא יצטרך לבטל ת"ת בשביל כך, וצ"ע.

קפז. בגמ' רב ששת הוה יתיב בבי כנישתא וכו' אמר לפניו רבוננו של עולם עלוב ושאינו עלוב מי נדחה מפני מי אמר לחו שבקוהו. היינו דמיירי שלא היו לומדים באותו זמן בבית הכנסת ולכך היה להם לצאת, והיות ועוזר היה רב ששת לכך לא היה יכול לצאת לבד מבית הכנסת, ולכן אמר לפני הקב"ה על עצמו דהיות והוא עלוב דהיינו שהיה עניו ועלוב בעיניו,

ממילא המלאכים נדחים מפניו, ולכך אמר להם הקב"ה שבקוהו. קסח. **בגמ'** אמר רב נחמן בר יצחק הנכנס ע"מ שלא לעשות קפנדריא מותר לעשותו קפנדריא ואמר ר' חלבו אמר רב הונא הנכנס לביהכ"נ להתפלל וכו'. צריך ביאור דמאי נפק"מ יש בין ב' מימרות אלו, הרי בשניהם מיירי שנכנס שלא לשם קפנדריא ולכך מותר כן לעשותו קפנדריא, וא"כ מה הוסיף ר' חלבו על המימרא של ר' נחמן. ונראה לתרץ דבאמת ר' חלבו מיירי אפי' שנכנס ע"מ כן לעשותו קפנדריא, רק דהיות וכניסתו היה בשביל להתפלל, לכך מותר לעשותו קפנדריא אפי' בנכנס על דעת כן, ומשא"כ ר' נחמן מיירי שנכנס ע"מ שלא לעשותו כלל קפנדריא, ולכך מותר לעשותו אבל בנכנס ע"מ כן לעשותו אולי לר' נחמן באמת אסור אפי' אם נכנס להתפלל.

קסט. **בגמ'** כי תנן נמי מתניתין תולש ומאכיל תנן. לכאורה

קשה דאם רק בלהאכיל אסור, א"כ אין זה משום עגמת נפש אלא איסור יש בהאכלת בהמה מן עשבים אלו, ולמה אמרה המשנה דמפני עגמת נפש הוא. וצריך לומר דבאמת אין האיסור משום האכלת בהמה, אלא האיסור הוא לכלות העשב או להוציאו משם לגמרי, וזה משום שבעינין להשאירו שם לעגמת נפש, וממילא אין האיסור רק בלהאכיל אלא כגון להאכיל, והוא הדין בלהוציאו משם בלא להאכיל דגם אסור, כיון שמבטל בזה עגמת נפש.

דף כט ע"ב

קע. **בגמ'** כמאן דלא כרשב"ג דאי רשב"ג האמר שתי שבתות דתניא שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח וכו'. צריך ביאור מה עניין זמן לימוד הלכות הפסח שאמר רשב"ג דב' שבתות הוא לזמן הבאת השקלים, וכי זמן הלימוד יש לו עניין לזמן שלוקח לכל איש מישראל להביא השקלים

לביהמ"ק, הרי יש כאלו שרחוקים מירושלים מרחק של ט"ו ימים ויותר, ולוקח להם זמן להביא שקליהם, ומשא"כ הלימוד לכל אחד במקומו הוא. ולפי מסקנת הגמ' ניהא דבאמת גם כאן מיירי בלהכריז שתי שבתות קודם עשיית המצוה, דהמצוה עושים בשולחנות במדינה בט"ו באדר, וממילא בשניהם מיירי ללמוד על הדבר ב' שבתות קודם זמנה.

קעא. בגמ' ואילו האידנא קרו תלתא בעניינא דיומא וארבעה קרו בדראש חדש. מה שאנו אין אנו קוראים כן, זהו משום שאנו קוראים בכי תשא ולא בצו את קרבני, וממילא אין קוראים בכי תשא ד' קרואים.

קעב. בתור"ה על הכלאים בא"ד אלא רוצה לומר סוף זריעה וכבר גדלו התבואות והזרעים ואז הכלאים ניכרין. לכאורה קשה דאם כבר גדלו מה יועיל שישימיעו על זה לאחר מעשה, הרי כבר נעשו כלאים. וראיתי מבארים שמה שאמרו שניכרין היינו שאז מתחילין לראות אלו

מינים יוצרים כלאים, וממילא עכשיו יפרידם שלא יגדלו כלאים, אבל לא מיירי שכבר גדלו כלאים דבאמת באופן כזה לא יועיל כלום שישימיעו על זה.

דף ל ע"א

קעג. בגמ' ולאביי מי ניהא תינח לפניה לאחריה היכי משכחת לה אלא מאי אית לך למומר כופלה בשבתות. היינו דמה שאמר אביי כופלים מיירי באותה שבת עצמה, שכופלים הקריאה של כי תשא להיכירא, וא"כ יקשה גם על אביי לאחריה היכי משכחת לה כופלין, הרי בויקהל אין חשש שיחשבו שכי תשא היא המשך הקריאה, דהרי היא פרשה קודמת ולא המשך הקריאה, וממילא מן ההכרח לפרש דכופלין היינו לשבתות, דקוראים שתי שבתות זו אחר זו פרשת כי תשא, ולא באותה שבת עצמה, וא"כ אפשר לתרץ גם לר' יצחק נפחא דכופלין היינו לשבתות, ובאמת באותה שבת אין כופלין אותה.

קעד. בגמ' אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה. היינו דבתחילה מתרצת הגמ' דשמואל סובר דמיירי כאן בה בשבת עצמה ולא בבתוך השבוע, ועל הוסיפה הגמ' דגם תנא דבי שמואל הגירסא כברייתא בה ולא בתוכה. ובאמת מן ההכרח לגרום כן בהדיא ולא רק לפרש תיבת בתוכה דהיינו בה, דאל"כ יקשה למה כברייתות אחרות כן משמעות בתוכה היינו באמצע השבוע ולא בה בשבת עצמה, ולכך ניהא דגרסינן בהדיא בה, וממילא ודאי פירוש הדבר דבשבת עצמה חל ולא באמצע השבוע.

דף ל ע"ב

קעה. בגמ' לסדר מאי ר' אמי אמר לסדר פרשיות הוא חוזר ר' ירמיה אמר לסדר הפטרות הוא חוזר. היינו דלר' ירמיה אין מפסיקין כלל לסדר פרשיות אלא רק להפטרות, ולפי זה ניהא מה שכתוב במשנה ל'כסדרן ולא לסדרן, דלא מיירי כאן בסדרא

של השבוע שחוזרים לה, אלא מיירי בדבר צדדי כהפטרות שחוזרין לומרם כבסדר הרגיל, אבל לר' אמי באמת צריך ביאור למה לא כתיב חוזרין לסדרן. אבל באמת גם לר' ירמיה צריך ביאור מה ענין הפטרות לכאן, דכלל לא מיירי במשנה מהפטרות ולמה אמרו דחוזר לסדר ההפטרות, דבשלמא כברייתא דכתיב בה כל ההפטרות שאומרים בד' פרשיות, ניהא דאומרים דחוזר לסדרן של ההפטרות, אבל במשנה דלא מיירי מזה כלל מה עניינם לכאן, וצ"ע.

קעו. בגמ' ובתעניות למה לי הפסקה

ליקרי מצפרא בענינא דיומא ובמנחה בתעניתא מסייע ליה לר"ה דאמר ר"ה מצפרא כינפיא. ביאר רש"י דהיו מתאספים בני אדם שיפשפשו במעשיהם כדי שתתקבל התענית, וממילא לא היה להם זמן לקרות בשחרית בתורה כלל, ולכך רק במנחה קוראים של תענית. אבל כהיום כיון שבטלו ההתאספות לכך כן

דף לא ע"א

קוראים בתורה בשחרית, אבל א"כ קשה למה לא קוראים בשחרית בשל הפרשה, וכקושיית הגמ' כאן. ועיין בר"ן דביאר דהיות והמנהג הקדום לקרוא במנחה של תענית ודחו הקריאה של הפרשה, לכך אנן נמי אין קוראים הקריאה של הפרשה, אלא קוראים ב' פעמים ויחל.

קעז. בגמ' ואיפוך אנא לא ס"ד דכתיב ואלי יאספו כל חרד וכו' ובמנחת הערב קמתי מתעניתי וכו'. היינו דא"א לומר דבשחרית חילקוהו לקריאה ולווידי, ואילו בערב פשפשו במעשיהם, דהרי כתיב בפסוק ואלי יאספו וכו' עד למנחת הערב שהיא עד חצות היום, ואח"כ ובמנחת הערב קמתי וכו' ואפרשה כפי אל ה', דהיינו שרק אחר שפשפשו במעשיהם קם לבקש רחמים, וממילא גם הקריאה היה באותו חצי יום שהוא החצי השני.

קעת. במשנה בפסח קורין בפרשת מועדות וכו' בשני ובחמישי בשבת במנחה קורין כסדרן. בפשיטות נראים דברי המשנה סותרים זה את זה, דבתחילה אמרו מה קוראים בכל מועד דהיינו שדוחים הקריאה של הפרשיות, ואילו כאן אמרו במשנה שבשני ובחמישי קורין כסדרן, דלכאורה אין מפסיקין למועדות. והביאור הוא פשוט דכאן חוזרת המשנה לבאר מה הדין בשני ובחמישי שבכל השנה, ולא כשחל בהם מועד, ואז קרינן הפרשיות כסדרן, אבל כשחל בהם המועדות קרינן של מועדות וכו"ל.

קעט. בגמ' והאידנא דאיכא תרי יומי יומא קמא ביש אומרים למחר והאלקים נסה את אברהם. צריך ביאור דאם האידנא יש ב' ימים למה לא נקיים ב' השיטות וביום השני יקראו בחדש השביעי כתנא קמא, וכמו שעבדינן בעצקת שמקיימים ב' השיטות, ולמה יקראו ביום השני דבר

אחר שלא הזכר במח' דלעיל שהוא מה שקוראים והאלקים נסה את אברהם. ואולי ביום השני יש בו איזה עניין לקרות הא דנסה את אברהם יותר מבחדש השביעי, ואפי' לת"ק שאמר שקוראים את בחדש השביעי רק ביום הראשון אמר כן, ואילו כאן ביום השני יודה שעדיף לקרות הא דנסה את אברהם.

קפ. בתוד"ה במנחה קורין בעריות, לפי שהנשים מקושטות בשביל כבוד היום. נראה להוסיף על זה דגם היו מקושטות, כיון שביום זה שהוא יום הכיפורים היו יוצאות בנות ירושלים וחולות בכרמים ואומרים בחור שא עיניך וכו', דלכך בעינן להזכירם שלא יכשלו בהן.

דף לא ע"ב

קפא. בגמ' מפטירין חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי לטורח מאי היו עלי לטורח אמר הקב"ה וכו'. לפי ביאור הגמ' בפסוק דהיו עלי לטורח

מיירי בגזירות שצריך לגזור, נראה דבעינן לחלק הפסוק לשנים, דבתחילה אמר דחדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי, ועוד הוסיף לומר דהיו עלי לטורח מה שצריך לבחור גזירה לגזור עליהם, ולא מיירי על המועדים לומר שהם טורח עליו. **קפב.** בגמ' אין עצרת נמי ראש השנה היא דתנן ובעצרת על פירות האילן. היינו דשם אמרו דבעצרת נידונין על פירות האילן. אבל קשה דאפי' דאז נידונין על המים, מ"מ אין זה ראש השנה, דהרי בגמ' ראש השנה עצמה כתיב שם שראש השנה לאילן היא או בא' שבט או בט"ז בו, וזה שנידונין עליהם אינו עושה אותנו ראש השנה לומר עליו תכלה שנה. ואולי באמת הביאור כאן אינו תכלה שנה אלא תכלה קללותיה של פירות האילן, ולא שמתכלה השנה עצמה אז.

דף לב ע"א

אפשרות להניח הספר תורה על גבה ולגלגל אותה במטפחת, וממילא תתעטף המטפחת סביבה, וזה אמר ר' ינאי דעדיף לגלגל המטפחת סביב הספר תורה, ולא לגלגל הספר תורה סביבה.

קפג. בגמ' אמר ר' זירא אמר רב מתנה הלוחות והבימות אין בהם משום קדושה. ביאר רש"י דמיירי בבימה שהיו עושין למלך בפרשת המלך. ושם בסוטה כתוב שמייירי בפרשת הקהל שקורא המלך בעזרה. ולכאורה קשה דאם מניח המלך את הס"ת על הבימה למה לא יהא בה קדושה, דמאי נשתנה בימה זו מהבימה שקורין בה בבית הכנסת שכן יש בה קדושה וכמו דאמרו לעיל (כו:) דכורסייא שמניחין עליה הס"ת יש בה קדושה. והביאור הוא דבאמת כאן בבימה של המלך אין מניחין עליה כלל את הס"ת, אלא רק יושב עליה המלך וקורא בס"ת שבידו, ולכך אין בה קדושה, דזה שיושב עליה המלך אין בכך קדושה.

קפד. בגמ' אמר ר' ינאי וכו' מוטב תיגלל המטפחת ואל יגלל ספר תורה. היינו שהיה להם מטפחת שהוא כעין סדין, והיו מגלגלים אותה סביב הספר תורה, ויש גם